

Bespreking Peilnota 2 in Raadsvergadering van 25 juni 2014

Peilnota 2 geeft de helft van het verhaal: wat binnen de zeggenschap van de gemeente valt. De andere helft betreft preventie, vroegsignalering en een basisinfrastructuur waar de gemeente niet of nauwelijks zeggenschap over heeft.

Dat vraagt om een sociaal netwerk tot in de haarvaten van onze samenleving. Er kan niet volstaan worden met een Sociaal Team voor meervoudige en complexe problematiek of ophalen van de vraag op 'vindplaatsen' (men loopt niet met zijn problemen te koop).

Bijgaande matrix begint daarom aan het andere einde, niet bij de professionals, maar bij de eigen omgeving van hulpvragers. Links de geleidelijk afnemende zelfredzaamheid van ouderen (voor andere kwetsbare groepen is een soortgelijke opstelling te maken) en rechts al voorhanden elementen voor een bijpassende sociale infrastructuur. Om een soepele opschaling (en soms ook weer afschaling!) van de hulpverlening mogelijk te maken, mogen dit geen losse en toevallige elementen blijven. Het moet een gedeelde verantwoordelijkheid van burgers, professionals en gemeente worden om daar een samenhangend geheel van te maken. Dat neemt veel tijd (reken op vijf jaar). Begin dus nu daarmee!

Uiteindelijk gaat het om het (behoud van) de kwaliteit van leven van burgers, die daar, om wat voor reden dan ook, onvoldoende greep op hebben. Hoe complexer de problematiek, wordt hoe moeilijker om nog een keer ten goede te bewerkstelligen. Zodat uiteindelijk het Sociaal Team Leusden er aan te pas moet komen.

De doelstelling moet juist zijn om het Sociaal Team overbodig te maken. Voorkomen is beter dan genezen! Zorg dat er in een eerder stadium weer perspectief komt. Dat spaart niet alleen (veel) geld, maar voorkomt ook veel ellende en vermindert de kans op een terugval.

Het gaat niet om 'eenvoudig verstelwerk', maar om 'een fundamentele innovatie' (gemeente Eindhoven). Dat neemt tijd. Regiseer het veranderingsproces zorgvuldig. Nu onverhoeds huishoudelijke hulp onder 'eigen verantwoordelijkheid' en 'eigen regie' van bewoners brengen lijkt een averechts werkend signaal : 'we worden aan ons lot overgelaten'.

Onder invloed van de verzorgingsstaat zijn burgers consumenten geworden van gesubsidieerde diensten. De weg terug zal onwennig en niet zonder problemen zijn. Is bijv. iedereen in staat om zelf voor een hem passende oplossing voor huishoudelijke hulp te zorgen? Of zouden burgers zich moeten verenigen en gezamenlijk onder eigen voorwaarden afspraken maken met de zorgverleners? Dus: 'Wij zelf' organiseren voortaan samen onze eigen hulp. En staan er zo niet alleen voor.

Meer algemeen: Wat kunnen burgers beter ieder zelf regelen, wat voortaan juist met elkaar, of anders in samenspel met gemeente en dienstverleners en welke kerntaken moeten het prerogatief van de gemeente blijven? **Hebben burgers daar zelf ook iets in te kiezen?**

Hans Acherman, namens de werkgroep Welzijn en Zorg van SMBL (vroeger SOL).

Afnemende zelfredzaamheid, verschuiving van informele naar formele hulp, stapsgewijze opschaling hulpverlening.

Fasen	Kenmerken	Hulpvraag	Hulpverlening	Steunstructuren
Geen beperkingen door veroudering	geen hulpvragen	geen beroep op omgeving of professionals	uitbouw sociaal netwerk in de buurt	buurtcoöperatie 'gastvrije zone'
Wel beperkingen door veroudering	nog wel zelfredzaam incidentele hulpvragen	incidenteel beroep op omgeving voor informele hulp	ad-hoc aanspreken van vergroot eigen netwerk	buurtcoöperatie WensboomL eusden consultatiebureau
Eerste symptomen afnemende zelfredzaamheid	regelmatig enkelvoudige hulpvragen	regelmatig beroep op eigen omgeving voor informele hulp	vorming kring van lokale (informele) hulpverleners	buurtcoöperatie vrijwillige ouderen-adviseurs
Zelfredzaamheid loopt terug; thuiswonend	geleidelijk meervoudige hulpvraag	omgeving raakt teveel belast combinatie formele en informele hulp	vast team informele en formele hulpverleners	sociale wijkteams eigenkracht conferentie
Niet meer zelfredzaam nog thuiswonend?	steeds meer hulppath.	professionals nemen zorg over	24-uurs zorg	case manager
Geen zelfredzaamheid	volledig hulppathankelijk	volledige verz./verpleging	dag- en nacht begeleiding	verz.-/verpleeghuis